

SMĚRNICE RADY

ze dne 20. října 1980

o sblížení právních předpisů členských států týkajících se ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele

(80/987/EHS)

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na článek 100 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise¹,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu²,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru³,

vzhledem k tomu, že je nezbytné přijmout předpisy na ochranu zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele, především pro zaručení úhrady jejich nesplacených pohledávek, s ohledem na nezbytnost vyrovnaného hospodářského a sociálního rozvoje ve Společenství;

vzhledem k tomu, že mezi členskými státy přetrvávají rozdíly, pokud jde o rozsah ochrany zaměstnanců v této oblasti; že je vhodné směřovat k omezení těchto rozdílů, které mohou mít přímý vliv na fungování společného trhu;

vzhledem k tomu, že je proto vhodné podpořit sblížení právních předpisů při udržení jejich zvýšené úrovně smyslu článku 117 Smlouvy;

vzhledem k tomu, že v důsledku zeměpisné polohy a současné struktury pracovních míst je trh práce v Grónsku zásadně odlišný od ostatních oblastí ve Společenství;

vzhledem k tomu, že Řecká republika se má od 1. ledna 1981 stát členem Evropského hospodářského společenství v souladu s aktem o podmínkách přistoupení Řecké republiky a o úpravě Smluv, a je proto vhodné stanovit v příloze směrnice pod nadpisem „Řecko“ kategorie zaměstnanců, jejichž pohledávky mohou být vyloučeny podle čl. 1 odst. 2 směrnice,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

¹ Úř. věst. č. C 135, 9. 6. 1978, s. 2.

² Úř. věst. č. C 39, 12. 2. 1979, s. 26.

³ Úř. věst. č. C 105, 26. 4. 1979, s. 15.

ODDÍL I

Oblast působnosti a definice

Článek 1

1. Tato směrnice se vztahuje na pohledávky zaměstnanců vyplývající z pracovních smluv nebo pracovních poměrů vůči zaměstnavatelům, kteří se nacházejí v platební neschopnosti ve smyslu čl. 2 odst. 1.

2. Členské státy mohou výjimečně vyloučit z oblasti působnosti této směrnice pohledávky některých zaměstnanců z důvodu zvláštní povahy pracovní smlouvy nebo pracovního poměru zaměstnanců nebo z důvodu existence jiné formy záruky, jež poskytuje zaměstnancům ochranu, která je rovnocenná ochraně vyplývající z této směrnice.

Seznam kategorií zaměstnanců uvedených v prvním pododstavci je uveden v příloze.

3. Tato směrnice se nevztahuje na Grónsko. Tato výjimka bude znovu přezkoumána, dojde-li ke změnám ve struktuře zaměstnanosti v této oblasti.

Článek 2

1. Pro účely této směrnice je zaměstnavatel považován za platebně neschopného,

a) pokud bylo požádáno o zahájení řízení o majetku zaměstnavatele podle příslušných právních a správních předpisů dotčeného členského státu za účelem kolektivního uspokojení pohledávek věřitelů, které umožňuje přihlídnout k pohledávkám uvedeným v čl. 1 odst. 1, a

b) pokud orgán, který je na základě zmíněných právních a správních předpisů příslušný,

– buď rozhodl o zahájení řízení

– nebo konstatoval konečné zavření podniku nebo provozovny zaměstnavatele a nedostatek volných aktiv opravňujících k zahájení řízení.

2. Tato směrnice se nedotýká vnitrostátního práva, pokud jde o definice výrazů „zaměstnanec“, „zaměstnavatel“, „odměna“, „nabytá práva“, a „nabývaná práva“.

ODDÍL II

Ustanovení o záručních institucích

Článek 3

1. Členské státy přijmou opatření nezbytná k tomu, aby záruční instituce zajišťovaly, s výhradou článku 4, úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců, které vyplývají z pracovních smluv nebo z pracovních poměrů a týkají se odměny za období před určeným dnem.

2. Dnem stanoveným v odstavci 1 je podle volby členských států

- buď den, kdy vznikla platební neschopnost zaměstnavatele, nebo
- den oznámení výpovědi dané dotčenému zaměstnanci z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele, nebo
- den vzniku platební neschopnosti zaměstnavatele nebo den skončení pracovní smlouvy nebo pracovního poměru dotčeného zaměstnance, ke kterému došlo z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele.

Článek 4

1. Členské státy mohou omezit povinnost záručních institucí uvedených v článku 3 uhradit pohledávky.

2. Pokud členské státy využijí možnosti podle odstavce 1, musí

- v případě podle čl. 3 odst. 2 první odrážky zajistit úhradu nesplacených pohledávek týkajících se odměny za tři poslední měsíce pracovní smlouvy nebo pracovního poměru, které spadají do období šesti měsíců předcházejících dni vzniku platební neschopnosti zaměstnavatele,
- v případě podle čl. 3 odst. 2 druhé odrážky zajistit úhradu nesplacených pohledávek týkajících se odměny za tři poslední měsíce pracovní smlouvy nebo pracovního poměru předcházejících den podání výpovědi zaměstnanci zaměstnavatelem z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele,
- v případě podle čl. 3 odst. 2 třetí odrážky zajistit úhradu nesplacených pohledávek týkajících se odměny za posledních osmnáct měsíců pracovní smlouvy nebo pracovního poměru předcházejících den vzniku platební neschopnosti zaměstnavatele nebo den skončení pracovní smlouvy nebo pracovního poměru zaměstnance z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele. V tom případě mohou členské státy omezit povinnost uhradit pohledávky na odměnu za období osmi týdnů nebo za několik kratších období v celkové délce osmi týdnů.

3. Aby se však zabránilo vyplácení částek nad rámec sociálního cíle této směrnice, mohou členské státy stanovit pro záruky za úhrady nesplacených nároků zaměstnanců horní hranici.

Pokud členské státy využijí této možnosti, sdělí Komisi metody, podle kterých horní hranici stanoví.

Článek 5

Členské státy stanoví podrobnosti organizace, financování a fungování záručních institucí, které budou v souladu zejména s těmito zásadami:

- a) majetek institucí musí být nezávislý na provozním jmění zaměstnavatelů a musí být vytvořen tak, aby nemohl být v úpadkovém řízení zabaven;
- b) zaměstnavatelé musí přispívat na financování, ledaže je plně zajištěno orgány veřejné moci;
- c) povinnost institucí uhradit pohledávky je nezávislá na splnění povinnosti přispívat na financování.

ODDÍL III.

Ustanovení o sociálním zabezpečení

Článek 6

Členské státy mohou stanovit, že se články 3, 4, a 5 nevztahují na příspěvky vyplývající z vnitrostátních zákonných systémů sociálního zabezpečení nebo z doplňkových podnikových nebo mezipodnikových systémů sociálního zabezpečení, které stojí mimo zákonné systémy sociálního zabezpečení v členských státech.

Článek 7

Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby neuhrazení povinných příspěvků zaměstnavatele pojišťovacími institucemi v souladu s vnitrostátními zákonnými systémy sociálního zabezpečení před vznikem jeho platební neschopnosti nemělo nepříznivý vliv na nárok zaměstnanců na dávky od těchto pojišťovacích institucí, pokud byly příspěvky zaměstnanců odečteny z vyplácené odměny.

Článek 8

Členské státy zajistí, aby byla přijata nezbytná opatření na ochranu zájmů zaměstnanců a osob, které již odešly z podniku nebo provozovny zaměstnavatele ke dni vzniku platební neschopnosti zaměstnavatele, pokud jde o nabytá nebo nabývaná práva na starobní důchody, včetně pozůstalostních důchodů, na základě doplňkových podnikových nebo mezipodnikových systémů sociálního zabezpečení, které stojí mimo vnitrostátní zákonné systémy sociálního zabezpečení.

ODDÍL IV

Obecná a závěrečná ustanovení

Článek 9

Tato směrnice se nedotýká možnosti členských států uplatňovat nebo přijímat právní a správní předpisy, které jsou pro zaměstnance příznivější.

Článek 10

Tato směrnice se nedotýká možnosti členských států

- a) přijmout nezbytná opatření, aby se zabránilo zneužívání,
- b) odmítnout nebo omezit povinnost uhradit pohledávky podle článku 3 nebo záruční povinnost podle článku 7, pokud se zjistí, že splnění povinnosti není důvodné v důsledku zvláštních vztahů mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem a společných zájmů vyjádřených v tajné dohodě mezi nimi.

Článek 11

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do třiceti šesti měsíců od jejího oznámení. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.
2. Členské státy sdělí Komisi znění právních a správních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 12

Ve lhůtě osmnácti měsíců od uplynutí období třiceti šesti měsíců stanoveného v čl. 11 odst. 1 předají členské státy Komisi veškeré potřebné údaje, které jí umožní vypracovat zprávu o uplatňování této směrnice, již předloží Radě.

Článek 13

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Lucemburku dne 20. října 1980.

Za Radu
předseda
J. SANTER

PŘÍLOHA

Kategorie zaměstnanců, jejichž nároky mohou být vyloučeny z oblasti působnosti této směrnice v souladu s čl. 1 odst. 2

I. Zaměstnanci s pracovní smlouvou nebo v pracovním poměru zvláštní povahy

A. ŘECKO

Velitel a členové posádky rybářské lodi, pokud jsou odměňováni formou podílu na zisku nebo hrubém příjmu lodi.

B. IRSKO

1. Domáční pracovníci (tzn. osoby vykonávající kusovou práci ve svých domácnostech), pokud nemají písemnou pracovní smlouvu.
2. Blízcí příbuzní zaměstnavatele, kteří nemají písemnou pracovní smlouvu a jejichž práce souvisí se soukromým obydlím nebo zemědělským podnikem, kde bydlí zaměstnavatel a tito blízcí příbuzní.
3. Osoby, které obvykle pracují méně než osmnáct hodin týdně pro jednoho nebo více zaměstnavatelů a které ze mzdy za tuto práci nezískávají své základní existenční prostředky.
4. Osoby zaměstnané rybolovem na sezónní nebo příležitostnou práci nebo na částečný úvazek, kteří jsou placeni formou podílu na výsledku rybolovu.
5. Manžel nebo manželka zaměstnavatele.

C. NIZOZEMSKO

Služebnictvo zaměstnané fyzickou osobou a pracující méně než 3 dny týdně pro tuto osobu.

D. SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

1. Velitel a členové posádky rybářských lodí, kteří jsou odměňováni formou podílu na zisku nebo na hrubém příjmu lodi.
2. Manžel nebo manželka zaměstnavatele.

II. Zaměstnanci požívající jiné formy záruk

A. ŘECKO

Posádky námořních plavidel.

B. IRSKO

1. Zaměstnanci, kteří mají nárok na důchod a jsou trvale zaměstnáni místními samosprávami, jinými orgány veřejné moci nebo dopravním podnikem zajišťujícím veřejné služby.
2. Učitelé, kteří mají nárok na důchod a jsou zaměstnáni v následujících zařízeních: National Schools, Secondary Schools, Comprehensive Schools), Teachers' Training Colleges.
3. Zaměstnanci, kteří mají nárok na důchod a jsou trvale zaměstnáni v některé soukromé nemocnici financované ministerstvem financí.

C. ITÁLIE

1. Zaměstnanci, kteří požívají dávky stanovené právními předpisy týkajícími se záruk za příjmy v případě hospodářské krize podniku.
2. Posádky námořních plavidel.

D. SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

1. Registrovaní přístavní dělníci s výjimkou těch, kteří jsou zcela nebo zčásti pověřeni prací, která není prací přístavního dělníka.
2. Posádky námořních plavidel.